

NHỮNG SÁNG TẠO VỀ KỸ THUẬT VÀ NỘI DUNG LẬP PHÁP CỦA QUỐC TRIỀU HÌNH LUẬT THỜI LÊ

NGUYỄN MINH TUẤN *

TRẦN THANH XUÂN **

Tóm tắt: Quốc triều hình luật thời Lê là một trong những di sản văn hoá pháp lí tiêu biểu của Việt Nam. Trong lĩnh vực lập pháp, có thể tìm thấy ở Bộ luật này nhiều điểm tiến bộ và giá trị cần kế thừa. Bài viết tập trung phân tích, làm rõ những sáng tạo về kỹ thuật và nội dung lập pháp của Quốc triều hình luật thời Lê so với những Bộ luật trước và với pháp luật của nhà nước phong kiến Trung Hoa. Từ những giá trị này, bài viết đưa ra một số bài học kinh nghiệm tiếp tục kế thừa những giá trị của Bộ luật này đối với hoạt động lập pháp ở Việt Nam hiện nay, cả về kỹ thuật và nội dung lập pháp.

Từ khoá: Quốc triều hình luật; tính sáng tạo; kỹ thuật lập pháp; nội dung lập pháp

Nhận bài: 13/02/2023

Hoàn thành biên tập: 29/8/2023

Duyệt đăng: 29/8/2023

THE INNOVATIONS IN LEGISLATIVE TECHNIQUE AND CONTENT OF THE PENAL CODE OF THE LE DYNASTY

Abstract: The Penal Code of the Le Dynasty is one of the typical legal cultural heritages of Vietnam. The Code contains many progressive points and values, which the field of legislation should inherit. In this article, the authors point out the innovations in technique and content of this Code in comparison to the codes of the Ly, Tran dynasties and feudal Chinese law, thereby suggests some lessons for Vietnam's legislation to continue learning from both the technical and content values of this Code.

Keywords: The Penal Code of the Le Dynasty; creativity; legislative technique; legislative content

Received: Feb 13th, 2023; Editing completed: Aug 29th, 2023; Accepted for publication: Aug 29th, 2023

1. Sáng tạo về kỹ thuật lập pháp

Nhà sử học Phan Huy Chú cho rằng kỹ thuật lập pháp là “việc san định luật lệ cho thích dụng với thời thế”¹, về cơ bản đó là phương thức hệ thống hoá, pháp điển hoá

pháp luật. Việc đánh giá về kỹ thuật lập pháp không thể không gắn với bối cảnh của triều đại. Cách thức “san định luật lệ” của Quốc triều hình luật thời Lê khác với các triều đại trước. Cụ thể theo “Lịch triều hiến chương loại chí” của Phan Huy Chú thì Hình thư thời Lý lỗi ở khoan dung, hình luật thời Trần lỗi tại nghiêm khắc, nặng nhẹ không đúng mực², trong khi đó, Quốc triều hình luật lại được xem như một công trình pháp điển hoá

* Phó Giáo sư, Tiến sĩ, Trường Đại học Luật,
Đại học Quốc gia Hà Nội
E-mail: tuannm@vnu.edu.vn

** Thạc sĩ, Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam
E-mail: tranthanhxuan0908@gmail.com

¹ Phan Huy Chú (1961), *Lịch triều hiến chương loại chí*, Tập III, Khoa dụng trí, Quốc dụng trí, Hình luật trí, Nxb. Sử học, tr. 94.

² Phan Huy Chú (1961), sdd, tr. 95.